

Waarom een kwaliteitslabel voor collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties aanvragen?

Peter Keil, Marc Bastijns en Cindy Vanhove, Kunsten en Erfgoed

Op basis van een KB van 1958 konden musea bij de Vlaamse Gemeenschap financiële ondersteuning aanvragen. Vanaf 1981 werd in de Museumraad (de toenmalige adviescommissie van de Vlaamse minister bevoegd voor cultuur) een nieuwe regelgeving voorbereid.

Eén van de vernieuwingen was de uitwerking van een 'museumbeoordeling', het vastleggen van de basisvoorwaarden waaraan een professioneel museum moet voldoen. Vlaanderen koos na studie van diverse museumstandaarden voor een museumnormering geïnspireerd op het Britse systeem. De uitgebreide voorbereidingsronde resulteerde in het Decreet tot erkenning en subsidiëring van musea, of het Museumdecreet, van 1997.

De internationale ICOM-definitie van een museum vormde het uitgangspunt. De criteria behandelden de professionele uitbouw van de vier basisfuncties: de verwervende, de bewarende, de wetenschappelijke en de publieksgerichte functie.

UITBREIDING NAAR CULTURELE ARCHIEFINSTELLINGEN EN ERFGOEDBIBLIOTHEKEN

Deze criteria vormen grotendeels nog steeds de basis van het kwaliteitslabel in het Cultureel-erfgoeddecreet van 2008. Vlaanderen ging met dit decreet nog een stap verder en nam hiermee internationaal het voortouw. Op vraag van en in overleg met culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken is de erkenning en de toekenning van het kwaliteitslabel uitgebreid tot alle collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties. Elk museum, elke culturele archiefinstelling en elke erfgoedbibliotheek die aan de minimale kwaliteitsnormen voldoet, kan op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet erkend worden door de Vlaamse Gemeenschap.

Vanzelfsprekend konden de museale basisfuncties niet zomaar geënt worden

op de werking van erfgoedbibliotheken en culturele archieven. In het decreet en de uitvoeringsbesluiten is rekening gehouden met het feit dat de invulling van de basisfuncties verschilt naargelang de gangbare praktijk binnen musea, culturele archiefinstellingen of erfgoedbibliotheken. Ook de noden en behoeften van de erfgoedgemeenschappen kunnen verschillen.

WAARDE VAN HET KWALITEITSLABEL

Een erkende cultureel-erfgoedorganisatie staat garant voor een verantwoorde en kwaliteitsvolle omgang met het bewaarde en ontsloten cultureel erfgoed. Het label creëert, rekening houdend met de aard van het cultureel erfgoed, mogelijkheden voor onder meer bruiklenen, collectiemobiliteit en informatie-uitwisseling. Het geeft aan dat het bevoegde gezag van een organisatie op een voor de buitenwereld zichtbare manier zich ten volle wil inzetten voor de cultureel-erfgoedwerking.

Het Cultureel-erfgoeddecreet is gestoeld op een complementair erfgoedbeleid. Het is namelijk niet enkel de Vlaamse Gemeenschap die een cultureel-erfgoedbeleid voert. Ook steden en gemeenten en provincies doen dat. Allen vanuit dezelfde bekommernis: dat de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed belangrijk is en het cultureel erfgoed een meerwaarde betekent voor de gemeenschap. Daarom werd een protocol van akkoord gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de provincies, vertegenwoordigd door de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP), en de steden en gemeenten, vertegenwoordigd door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Het protocol van akkoord creëert een draagvlak bij de verschillende bestuursniveaus voor het erkennen van de kwaliteitsvolle werking van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties — musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken. Een kwaliteitsvolle werking, een

ERKENDE ERFGOED BIBLIOTHEEK

De zes partnerbibliotheken van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (EHC, OB Brugge, PBL en de universiteitsbibliotheken van de UA, UGent en K.U.Leuven) ontvingen het kwaliteitslabel. Ze werden door het Agentschap gevraagd naar feedback omtrent de aanvraag van het kwaliteitslabel. Alle bibliotheken zijn het erover eens dat er voor deze (voorlopig louter symbolische) erkenning een grote inspanning werd gevraagd, maar dat deze achteraf beschouwd wel rendeerd op verschillende vlakken. Het behalen van het label was bijvoorbeeld nuttig:

- om het eigen bestuur te tonen wat de relevantie was van de gemaakte investeringen;
- om bij het beleid en een breder publiek aandacht te genereren voor de werking en de collectie;
- als doorlichting van de eigen organisatie, met die kanttekening dat het eindverslag meestal weinig nieuwe kennis opleverde omdat de daarin vermelde aandachtspunten (op basis van zelfevaluatie) zelf al door de bibliotheken werden aangekaart in het dossier en/of tijdens het plaatsbezoek;
- als stimulans om over bepaalde aspecten van de werking grondiger te gaan nadenken;
- om de sector duidelijker op de kaart te plaatsen.

correcte zorg voor en een goede ont-sluiting van het cultureel erfgoed vormt namelijk de basis voor een efficiënt cultureel-erfgoedbeleid. Het beschikken over een kwaliteitslabel is een voorwaarde om ingedeeld en gesubsidieerd te kunnen worden door de betrokken gemeente, provincie of de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse Gemeenschap neemt het engagement om cultureel-erfgoedorganisaties die het kwaliteitslabel dragen in te schakelen in haar internationale netwerken en deze organisaties in de kijker te plaatsen in Vlaanderen. Zo wordt een erkende cultureel-erfgoedorganisatie door het agentschap Kunsten en Erfgoed opgenomen in het register van erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties. De toekenning impliceert eveneens het recht het label en het

daarbij behorende herkenningsteken te gebruiken.

PROCEDURE AANVRAAG KWALITEITSLABEL

Een kwaliteitslabel is van onbepaalde duur en hoeft dus maar één maal te worden aangevraagd. De kwaliteitslabels worden jaarlijks toegekend. De uiterste indiendatum om een label aan te vragen is 15 januari. Zolang de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie blijft voldoen aan de voorwaarden, behoudt de organisatie haar label. De Vlaamse Gemeenschap voorziet minstens één keer om de vijf jaar in een periodiek opvolgingstoezicht. ■■

- > Voor de verdere procedure: <http://www.kunstenen-erfgoed.be>
- > Voor meer informatie: peter.kell@cjsm.vlaanderen.be

Brocade
library services®

CIPAL
Cipalstraat 1 | 2440 Geel | 014 576 211
info@cipal.be | www.cipal.be

Gestandaardiseerd beschrijven en publiceren van

Bibliotheekbestanden

Archiefbestanden (isad/isaar)

Museale collecties (onder meer spectrum)

Cultureel erfgoed

In samenwerking met Anet (Universiteit Antwerpen)

www.brocade.be

Bibliotheken | Documentatiecentra | Archieven | Musea